

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. vasario 27 d. Nr. 242-82
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB SEB banko (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. gegužės 17 d. pareiškėjas su banku sudarė Naudojimosi paslaugų planu sutartį Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Sutartis Nr. 1), kurios specialiojoje dalyje susitarė, kad tvarkant banko sąskaitą Nr. *duomenys neskelbiami* bus taikomas paslaugų planas SUMANU. Kadangi pareiškėjas nevykdė įsipareigojimų, t. y. banko sąskaitoje nebuvo pakankamo lėšų likučio, bankas su pareiškėju nutraukė Sutartį Nr. 1. Ginčo byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į banką dėl Sutarties Nr. 1 nutraukimo pagrįstumo po sutarties nutraukimo.

2017 m. vasario 21 d. pareiškėjas su banku sudarė naują banko sąskaitos sutartį ir pareiškėjui buvo atidaryta banko sąskaita Nr. *duomenys neskelbiami*. 2017 m. vasario 21 d. pareiškėjas ir bankas sudarė naują Naudojimosi paslaugų planu sutartį Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Sutartis Nr. 2), kurios specialiojoje dalyje susitarė, kad bus taikomas paslaugų planas SUMANU. Sutartyje Nr. 2 nustatyta, kad mokesčiai už paslaugų planą nurašomi iš banko sąskaitos Nr. *duomenys neskelbiami*. Sutarties šalys susitarė, kad minimalus paslaugų plano mokestis mokamas kas mėnesį – 1 Eur. Pareiškėjas paslaugų plano mokestį kas mėnesį mokėjo iki 2018 m. birželio 21 d. 2018 m. liepos 21 d. nė vienoje pareiškėjo banko sąskaitoje nebuvo pakankamo lėšų likučio paslaugų plano mokesčiui nurašyti, todėl bankas 2018 m. rugpjūčio 7 d. vienašališkai nutraukė Sutartį Nr. 2 ir pareiškėjui už banko sąskaitų tvarkymą pradėjo taikyti standartinį pagrindinių banko paslaugų nerezidentams mėnesinį 10 Eur mokestį už kiekvieną banke turimą banko sąskaitą. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo banko sąskaitos (Nr. *duomenys neskelbiami* ir Nr. *duomenys neskelbiami*) nebuvo uždarytos ir banko sąskaitų sutartys nebuvo nutrauktos, buvo nutraukta tik naudojimosi banko paslaugų planu SUMANU sutartis.

Pareiškėjas 2019 m. spalio 3 d. kreipėsi į banką prašydamas perskaičiuoti mokestį už banko paslaugas pagal Sutartyje Nr. 2 nustatytą paslaugų plano SUMANU mokestį (1 Eur per mėnesį už kiekvieną sąskaitą). Ginčo byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas būtų teikęs prašymą bankui uždaryti banke turimas banko sąskaitas ar nutraukti banko sąskaitų sutartis.

Bankui nesutikus tenkinti pareiškėjo reikalavimo, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad su banku 2016 m. gegužės 4 d. (pareiškėjas su banku sudarė Kortelės sutartį Nr. *duomenys neskelbiami*) bei 2017 m. vasario 21 d. sudarė banko paslaugų sutartis, kurių pagrindu buvo atidarytos dvi banko sąskaitos ir sudaryta paslaugų plano SUMANU sutartis, kuria bankas ir pareiškėjas susitarė dėl 1 Eur per mėnesį mokesčio taikymo už banko paslaugas. Pareiškėjas teigia su banku sudarytos Sutarties Nr. 2 nenutraukęs, o paslaugų SUMANU planas pradeda galioti kitą dieną po sutarties įsigaliojimo ir galioja neterminuotai, kol klientas ar bankas nenutrauks sutarties. Pareiškėjas teigia, kad su banku sudarydamas Sutartį Nr. 2 susitarė, kad Specialioji sutarties dalis gali būti keičiama tik abiejų šalių rašytiniu susitarimu. Pareiškėjo teigimu, nė viena iš sutarties šalių nenutraukė Sutarties Nr. 2, todėl Sutartis Nr. 2 yra galiojanti ir vykdytina plane SUMANU nustatytais įkainiais (1 Eur per mėnesį už kiekvieną

sąskaitą). Pareiškėjo teigimu, bankas pradėjo taikyti padidintus paslaugų plano mokesčius, nes pareiškėjas šiuo metu yra ne Lietuvos Respublikos rezidentas, o Baltarusijos Respublikos pilietis.

Pareiškėjas prašė išreikalauti iš banko duomenis apie nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. iki prašymo Lietuvos bankui nagrinėti ginčą pateikimo dienos skaičiuojamą minimalų pagrindinių banko paslaugų mokesčio dydį ir įpareigoti banką perskaičiuoti nuo 2018 m. rugsėjo 9 d. iki prašymo Lietuvos bankui pateikimo dienos taikomą pagrindinių banko paslaugų mokesčio dydį pagal Sutartyje Nr. 2 susitartą dydį (1 Eur).

Bankas pateiktame atsiliepime Lietuvos bankui paaiškino, kad naudojimosi paslaugų planu SUMANU sutartis (Sutartis Nr. 2) su pareiškėju buvo nutraukta, nes nė vienoje iš pareiškėjo banke turimų banko sąskaitų nebuvo pakankamo pinigų likučio mokesčiams už paslaugų planą nurašyti. Bankas paaiškino, kad klientas privalo užtikrinti, kad Sutartyje Nr. 2 nustatyta dieną banko sąskaitoje būtų pakankama lėšų suma eurais paslaugų plano mokesčiui nurašyti ir kitiems Sutartyje Nr. 2 nustatytiems mokesčiams sumokėti. Naudojimosi banko paslaugų planais sąlygų aprašo (redakcija, galiojusi nuo 2017 m. sausio 1 d.) (toliau – Aprašas) 4.5 papunktyje nustatyta, kad bankas turi teisę pagal Sutartį Nr. 2 jam priklausančius mokesčius nuskaičiuoti iš bet kurios kitos kliento sąskaitos, esančios banke, jeigu Sutartyje Nr. 2 nustatyta dieną nebus pakankamo lėšų likučio. Aprašo 6.1 papunktyje nurodyta, kad, klientui vėluojant sumokėti paslaugų plano mokestį daugiau kaip 16 kalendorinių dienų, bankas turi teisę nutraukti sutartį be jokio išankstinio įspėjimo ir nuo Sutarties Nr. 2 nutraukimo dienos taikyti banko paslaugų kainyne nurodytus standartinius mokesčius už banko paslaugas. Kadangi nė vienoje iš pareiškėjo banko sąskaitų nuo 2018 m. liepos 21 d. nebuvo pakankamai lėšų paslaugų plano mokesčiui nuskaičiuoti, bankas vienašališkai nutraukė su pareiškėju sudarytą Sutartį Nr. 2 ir pradėjo taikyti standartinį 10 Eur pagrindinių banko paslaugų mokestį.

Pasisakydamas dėl 10 Eur pagrindinių banko paslaugų mokesčio taikymo, bankas paaiškino, kad pareiškėjas yra pateikęs Baltarusijos Respublikoje išduotą pasą, kuriame nurodyta, kad klientas yra Baltarusijos Respublikos pilietis. Taip pat pareiškėjas yra pateikęs leidimą gyventi Lietuvoje, kuris galiojo iki 2018 m. rugsėjo 15 d. Kadangi pareiškėjas neturi nei ES nei EEA šalių pilietybės, o pateiktas leidimas gyventi Lietuvoje yra negaliojantis, už kiekvieną pareiškėjo turimą banko sąskaitą yra taikomas Banko paslaugų ir operacijų kainyne privatiems klientams (toliau – Kainynas) nustatytas minimalus pagrindinių banko paslaugų mokestis nerezidentams.

Bankas teigia pareiškėją informavęs, kad, jeigu bankui bus pateiktas teisę gyventi Lietuvoje ar kitoje ES ar EEA valstybėje narėje suteikiantis leidimas, bankas pareiškėjui suteiks galimybę naudotis banko plano SUMANU kainyne nustatytais įkainiais. Bankas paaiškino, kad visiems klientams, kurie nėra ES rezidentai, šiuo metu yra taikomas Kainyne nustatytas 10 Eur per mėnesį minimalus pagrindinių banko paslaugų mokestis. Banko teigimu, paslaugų planus nuo 2018 m. kovo 13 d. gali užsisakyti tik klientai rezidentai, nerezidentams ši paslauga nėra teikiama, atsižvelgiant į dideles nerezidentams teikiamų paslaugų administravimo sąnaudas.

Atsižvelgdamas į tai, kas buvo išdėstyta, bankas pažymėjo, kad su pareiškėju sudarytą Sutartį Nr. 2 vienašališkai nutraukė teisėtai ir teisėtai taikė standartinius įkainius už banko paslaugas, todėl prašė pareiškėjo reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl banko teisės vienašališkai nutraukti Sutartį Nr. 2, nes pareiškėjas nevykdė įsipareigojimo už banko sąskaitos paslaugas mokėti komisinį mokestį, ir banko teisės už banko sąskaitos tvarkymą nuskaičiuoti 10 Eur komisinį mokestį per mėnesį už kiekvieną banko sąskaitą. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas prašo įpareigoti banką perskaičiuoti taikomą pagrindinių banko paslaugų mokesčio dydį nuo 2018 m. rugsėjo 9 d. pagal Sutartyje Nr. 2 susitartą dydį (1 Eur), bet nekelia reikalavimo perskaičiuoti banko taikomo pagrindinių banko paslaugų mokesčio nuo 2016 m. spalio 4 d. (kai buvo nutraukta Sutartis Nr. 1) pagal

joje nustatytas sąlygas.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.913 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad banko sąskaitos sutartimi bankas įsipareigoja priimti ir įskaityti pinigus į kliento (sąskaitos savininko) atidarytą sąskaitą, vykdyti kliento nurodymus dėl tam tikrų sumų pervedimo ir išmokėjimo iš sąskaitos bei atlikti kitokias banko atliekamas operacijas, o klientas įsipareigoja sumokėti bankui už suteiktas paslaugas ir operacijas. Civilinio kodekso 6.914 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, sudarius banko sąskaitos sutartį, klientui ar jo nurodytam asmeniui banke atidaroma sąskaita nustatytais sąlygomis. Pagal Civilinio kodekso 6.919 straipsnio 1 dalį, klientas sumoka už banko suteiktas paslaugas ir atliktas operacijas banko sąskaitos sutartyje nustatytais sąlygomis ir tvarka.

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.217 straipsnio 5 dalimi, vienašališkai sutartis gali būti nutraukta tik sutartyje numatytais atvejais.

Pažymėtina, kad nagrinėjamo ginčo atveju nėra ginčo dėl supažindinimo su banko paslaugų teikimą reglamentuojančiomis banko patvirtintomis taisyklėmis, todėl sprendžiant šalių ginčą nagrinėtinos Sutarties Nr. 2 nuostatos, Naudojimosi paslaugų planais sąlygų aprašo (2017 m. sausio 1 d. redakcija) nuostatos bei Kainynas.

Sutarties Nr. 2 1 punkte nustatyta, kad bankas įsipareigoja teikti į paslaugų planą įtrauktas paslaugas už kliento pasirinkto paslaugų plano mokestį, o klientas įsipareigoja mokėti paslaugų plano mokestį sutartyje nustatyta tvarka. Sutarties Nr. 2 2.2 papunktyje nustatyta, kad Sutarties Nr. 2 sudėtinė dalis yra Aprašas, Kainynas ir banko naudojimosi paslaugomis bendrosios taisyklės.

Aprašo 4.4 papunktyje nustatyta, kad klientas privalo užtikrinti, kad sutartyje nustatytą dieną sąskaitoje mokesčiams būtų pakankama lėšų suma eurais paslaugų plano mokesčiui ir kitiems sutartyje nustatytiems mokesčiams sumokėti. Aprašo 6.1 papunktyje nustatyta, kad, klientui vėluojant sumokėti paslaugų plano mokestį daugiau kaip 16 kalendorinių dienų, bankas turi teisę nutraukti sutartį be jokio išankstinio įspėjimo ir nuo sutarties nutraukimo dienos taikyti kainyne nurodytus standartinius mokesčius už banko paslaugas.

Pareiškėjo banko sąskaitų duomenys patvirtina, kad paskutinį kartą iki nutraukiant Sutartį Nr. 2 iš pareiškėjo banko sąskaitos Nr. *duomenys neskelbiami* 2018 m. birželio 21 d. buvo nurašytas 1 Eur mokestis už paslaugų planą SUMANUS. Laikotarpiu nuo 2018 m. birželio 21 iki 2018 m. rugpjūčio 7 d. minėtos pareiškėjo banko sąskaitos likutis buvo – 0,01 Eur. Banko patikslintais duomenimis, iš minėtos pareiškėjo banko sąskaitos piniginės operacijos buvo atliekamos iki 2019 m. rugsėjo 16 d.

Banko pateiktas pareiškėjo banko sąskaitos Nr. *duomenys neskelbiami* išrašas patvirtina, kad minėtos pareiškėjo banko sąskaitos lėšų likutis nuo 2018 m. birželio 21 d. iki 2018 m. rugpjūčio 7 d. buvo 0 Eur. Pažymėtina, kad ginčo byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į banką ir prašęs uždaryti šią banko sąskaitą, priešingai, iš pareiškėjo kreipimesi pateikto reikalavimo perskaiciuoti už banko paslaugas mokamą komisinį mokestį galima manyti, kad pareiškėjas siekia išsaugoti turimą banko sąskaitą.

Taigi, banko pateikti pareiškėjo banko sąskaitų išrašai patvirtina, kad pareiškėjo banke turimose banko sąskaitose nuo 2018 m. birželio 21 d. iki Sutarties Nr. 2 nutraukimo dienos nebuvo pakankamo lėšų likučio, kad bankas galėtų nurašyti mokestį pagal paslaugų planą SUMANU. Kaip jau buvo minėta Aprašo 4.4 papunktyje, nustatyta, kad klientas privalo užtikrinti, kad sąskaitoje būtų pakankamas lėšų likutis paslaugų plano mokesčiui nurašyti. Kadangi pareiškėjas neužtikrino, kad jo banko sąskaitose būtų pakankamas lėšų likutis paslaugų mokesčiams nusirašyti, konstatuotina, kad pareiškėjas nevykdė savo sutartinių įsipareigojimų, dėl to bankas, pagal Aprašo 6.1 papunktį, įgijo teisę vienašališkai nutraukti Sutartį Nr. 2. ir taikyti Kainyne nurodytus standartinius mokesčius už banko paslaugas. Įvertinus aplinkybę, kad bankas pagrįstai nutraukė Sutartį Nr. 2, darytina išvada, kad pareiškėjo teiginys, kad Sutartis Nr. 2 yra galiojanti ir bankas turi taikyti joje numatytus įkainius už naudojamąsi banko paslaugomis, yra nepagrįstas.

Įvertinus banko atsiliepime pateiktą paaiškinimą ir tai, kad pareiškėjas nėra Lietuvos Respublikos pilietis ir ne ES valstybės ar EEA narės pilietis, jis bankui nėra pateikęs galiojančio leidimo gyventi Lietuvoje ar kitoje ES ar EEA valstybėje narėje, pareiškėjas yra laikomas klientu nerezidentu. Kainyne apibrėžiama, kokie asmenys yra laikomi klientais nerezidentais: „Klientais nerezidentais yra laikomi visi fiziniai asmenys, išskyrus asmenis, kurie laikomi rezidentais. Rezidentu yra laikomas teisėtai Lietuvos Respublikoje ar kitoje

Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje gyvenantis fizinis asmuo, t. y. asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės teisės aktus atitinkamai turi teisę gyventi Lietuvoje ar valstybėje narėje.“

Lietuvos bankui pateikta pareiškėjo asmens dokumento kopija patvirtina, kad pareiškėjas turi Baltarusijos Respublikos išduotą pasą, kuriame nurodyta, kad jis yra Baltarusijos Respublikos pilietis. Bankas Lietuvos bankui taip pat pateikė kopiją pareiškėjui išduoto leidimo laikinai gyventi Lietuvoje, kuriame nurodyta leidimo laikinai gyventi Lietuvoje galiojimo pabaigos data – 2018 m. rugsėjo 15 d. Taigi, turimais duomenis, pareiškėjas atitinka Kainyne nustatytas kliento nerezidentų sąlygas. Kainyne nustatyta, kad minimalus pagrindinių banko paslaugų mokestis nerezidentams – 10 Eur per mėnesį už kiekvieną turimą banko sąskaitą.

Kaip matyti iš Sutarties Nr. 2 ir jos sudedamosiomis dalimis laikomų Aprašo bei Kainyno sąlygų pareiškėjas, su banku susitaręs dėl paslaugų plano taikymo, įsipareigojo mokėti banko nustatytą komisinį atlyginimą, o bankas turėjo teisę komisinį atlyginimą nuskaičiuoti iš pareiškėjo banko sąskaitų. Bylos duomenys patvirtina, kad nuo 2018 m. birželio 21 d. pareiškėjas neužtikrino pakankamo lėšų likučio sąskaitose paslaugų plano mokesčiui nurašyti, neturėjo galiojančio teisę gyventi Lietuvoje arba kitoje ES valstybėje narėje ar EEA valstybėje suteikiančio leidimo, todėl bankas pagrįstai nutraukė Sutartį Nr. 2 ir pagrįstai taikė 10 Eur minimalų pagrindinių banko paslaugų mokestį nerezidentams.

Atsižvelgiant į bylos duomenų visumą, darytina išvada, kad bankas, vadovaudamasis Sutarties Nr. 2 sudedamosios dalies Aprašo 6.1 papunkčiu, kuriame nurodyta, kad, klientui vėluojant sumokėti banko paslaugų plano mokestį daugiau kaip 16 kalendorinių dienų, bankas turi teisę nutraukti sutartį be jokio išankstinio įspėjimo ir nuo sutarties nutraukimo dienos taikyti Kainyne nurodytus standartinius mokesčius už paslaugas, pagrįstai skaičiavo 10 Eur minimalų pagrindinių banko paslaugų mokestį už kiekvieną pareiškėjo banko sąskaitą. Pažymėtina, kad ginčo byloje nėra duomenų, kad bankas pareiškėjui būtų pateikęs reikalavimą padengti įsiskolinimą už komisinį atlyginimą susikaupusią skolą.

Įvertinus tai, kas buvo išdėstyta, konstatuotina, kad pareiškėjo reikalavimas bankui nuo 2018 m. rugsėjo 9 d. iki šios (sprendimo priėmimo) dienos perskaičiuoti taikomus banko paslaugų mokesčius pagal Sutartyje Nr. 2 susitartą paslaugų plano įkainį (1 Eur) yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas